

Remélem, hogy néhány olvasónak viszket már a marka, mielőbb szeretné kézbe venni a képzeletbeli vezetőket, és sebzett vad után eredni. Azt javasolom, még ne siessünk annyira. Szánjunk egy fejezetet az erre a célra kitenyésztett kutyafajtánkra.

Utánkeresés 3.

A véreb őse, mint majd minden jelenlegi nyugat- és közép-európai vadászkutyafajtáé, az időszakmításunk kezdete óta ugyanezen a területen vadászatra használt kelta kopó. A kelták vándorlásaik során megfordultak Európa nagy részén. A kiváló vadásznépneként ismert kelták az egészséges vad felkutatására a „Segusius” kutyát használták, amelynek feladata a hagyományos vadászeszközök – íj, lándzsa, szarvasgyilok stb. – használatá idején abból állt, hogy a

falkavadászatok előtt nyomkereső kutyaként az egészséges vad hideg csapját a vad nappali tanyájáig követte. Ezzel feladata véget ért, innen a kopók vették át a vad üzésének munkáját. A nyomkereső kutyáról az első írásos emlék Arrian görög írótól származik (Kr. u. 95-180), aki a dunai kelták vadászatairól, különösen azok kutyáiról remek leírást adott, amely jórészt ráillik a mai hannoveri vérebre, annak is a nehéz típusú „Leithbund” vezető alakú változatára.

A vadászkutyák használata tehát kettévált, a hajtóvadászatok előtt a legjobb orrú, legki egyensúlyozottabb kutyákkal felkuttatták a vadat, amelyet aztán a gyors és kitartó kopó jellegű kutyák segítségével ejtettek el.

A nyomkereső kutyák legjobbjait vonták tenyésztésbe. Nagy Károly idején (Kr. u. 800)

kezdték az önálló kereső vadászkutyafajta tenyésztéséhez, amely a többi kopótól erőteljes felépítésével, valamint erős, tompa pofájával különbözött. A hajszára és csaholásra való hajlam ebben az időszakban nem volt kívánatos, hiszen a kereső kutya közvetlen kapcsolatba nem került a vaddal. Legfontosabb tulajdonsága a jó orr mellett a hosszú koncentrációt elősegítő nyugalom és megfontoltság volt.

A 17-18. századbeli ábrázolásokban gyakran előfordul a fehér szín is, míg a fekete szín az ardenneki Szt. Hubertus-apát-ság híres fekete kutyáinak az öröksége. Ez utóbbiak adták évszázadokon át a francia királyok vadászataihoz az elit nyomkereső kutyákat. A *Hubertus-kutyák* voltak több kereső kutyafajtának, így az angol vérebnek, a „Bloodhound”-nak is az ősei.

Ugyancsak Nagy Károly idejére tehető a nyomkereső kutya vezetési módszerének a kifejlesztése és annak első leírása is. Az udvari vadászok között a nyomkereső kutya vezetőjét kiemelt rang illette meg. A középkorban a „Besuchsknecht”, kereső szolga vagy „Besuchsjäger”, kereső vadász nagy megbecsülést kapott, miután a 3 éves tanulóidő alatt elsajátította a hosszú vezetéken való vadkövetés fortélyait. Nyomkereső vadászkutyát ez idő tájt nem csak jól képzett kereső szolgák vezettek, hanem hercegek, fejedelmek is dolgoztak nagyra becsült kutyáikkal, hiszen csak azt tekintették szarvasvadászathoz értő, igaz vadásznak, aki értett a kutyavezetéshez.

A lőfegyverek vadászatban történő megjelenésével a nyomkereső kutya munkája fokozatosan átalakult, hiszen a hangsúly az egészséges vad tartózkodási helyének felderítéséről az igencsak kezdetleges lőporos fegyverrel rosszul meglőtt, sebzett vad megkeresésére tevődött át. Ez a változás a tenyész-cél módosulását eredményezte, hiszen

a lassú, megfontolt nyomkövetés mellett a véreb feladatává vált az elugró sebzett vad kitaró üldözése és erőteljes csaholással történő megállítása is. E cél elérése érdekében keresztették az ősi fajtát kopó jellegű ebekkel, míg kialakult a ma ismert véreb-fajta, ill. fajták. E tenyésztésben kiemelkedő szerepet játszott a hannoveri vadászdvar, amelyet több fejedelemséghez tartozó vadászközpont (udvar) egyesítésével 1772-ben hoztak létre.

A véreb megalapozott tenyésztési és kiváló munkaeredményei miatt terjedni kezdett. A magashegyi vadászathoz a robusztus felépítésű véreb túlságosan nehéznek bizonyult, ezért a tiroli kopóval történt keresztzéssel kialakították a lényegesen könnyedebb bajor hegyi véreb fajtát, és hogy a két fajtát jól el tudják különíteni, az ősi véreb-alak 1885-ben megkapta a „hannoveri véreb” nevet. Ez utóbbi fajta tenyésztésére és a régi vadászati szokások ápolására 1894-ben megalakult Németországban „Hirschmann Verein” néven az első vérebegylet. „Hirschmann”-nak azóta is a szarvaspecialista vérebet hívja a német vadásznyelv.

Magyarországra osztrák közvetítéssel jutott el a véreb, amit jól példáz, hogy éppen 100 éve, 1901-ben alakult meg az Osztrák-Magyar Véreb Egylet, amely esemény tiszteletére jubileumi vérebversenyt rendeztünk idén, augusztus 24-26. között Gemencen.

A nemzeti vérebegyletek 1930-ban hozták létre a *Nemzetközi Véreb Szövetséget*, amelynek öt alapító tagja között megtaláljuk az 1929-ben alakult *Magyar Véreb Egylet* is. Az elmúlt évtizedekben több nemzet csatlakozott a mozgalomhoz.

A nemzetközi szövetség fogja össze a hannoveri és bajor hegyi véreb fajták tenyésztését, és az öt alapító egylet két évente, egymást váltva rendezi meg a nem-

zetközi vérebversenyt, amelyen valamennyi tag és tagjelölt ország jogosult a részvételle.

2001 őszén Ausztria a verseny házigazdája, Magyarországon 2003-ban kerül sor a következő nemzetközi megméretésre. A nálunk eddig megrendezett nemzetközi vérebversenyek élénk érdeklődés mellett és hangos szakmai elismeréssel kísérve zajlottak, legutóbb 1993-ban Lábodon.

A hannoveri véreb magyarországi tenyésztési és munkaeredményei kiemelkedők. A múlt század elejétől kezdve, amikor is gróf Eszterházi László és Thurn Rumbach István felkarolta a véreb tenyésztését és tartását, kiváló vadászati szakemberek, neves vadászok egész sora öregbítette a vérebezés hírnevét, köztük *id. Fuchs Antal, Jakab István, Sas Emil, Knefely Nándor, Búzás Ferenc, Tóth Lajos*, míg az újabb

időkben *Bóhm István, Lengyel Sándor, Zilai János, Monostori László, Jung Jenő és Radó Zoltán*. A bajor hegyi véreb használata nem tudott igazán meghonosodni, jöllehet, a fajták teljesítő-képessége közel azonos.

Látható, hogy a vérebezés szinte „saját történelemmel” bír, és hazánkban is régóta megbecsülésnek örvend. Bízom benne, hogy mire végére érünk e cikksorozatnak, még többen lesznek azok, akik kedvet kapnak e rendkívül fáradságos, de izgalmasban bővelkedő vadászemberhez méltó tevékenységhez.

A sok és kissé száraz elmélkedés után ígérem, hogy a következő fejezetben már gyakorlati dolgokkal is foglalkozunk. Nevezetesen a kölyökkutya kiválasztásával, és ha már kiválasztottuk, szót ejtünk a kölyök bevezetésének első lépéseiről is.

Buzgó József